

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петър Димитров от Институт за космически изследвания и технологии при Българска академия на науките, член на Научно жури, съгласно Заповед № 82 от 01.09.2022 г. на Директора на ИКИТ-БАН

относно дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, на тема:

„Моделирание и картографиране на биофизични и биохимични параметри на посеви от зимна пшеница на базата на сателитни изображения“

с автор **Илина Каменова,**

докторантка, задочна форма на обучение в секция „Дистанционни изследвания и ГИС“ на ИКИТ-БАН в Област на висше образование: 4. „Природни науки, математика и информатика“; Професионално направление: 4.4. „Науки за Земята“; Научна специалност „Дистанционни изследвания на Земята и планетите“

1. Общо описание и структура на дисертационния труд

Дисертацията включва следните основни части: „Въведение“ (4 стр.), „Глава 1. Основни теоретични и методични въпроси“ (19 стр.), „Глава 2. Материали и методи на изследването“ (31 стр.), „Глава 3. Резултати от изследването“ (54 стр.) и „Заклучение“ (3 стр.). Общият обем на дисертацията е 150 страници, като в тях се включват списък с използваната литература (137 заглавия на латиница и 12 заглавия на кирилица), четири приложения и списъци на съкращенията, фигурите и таблиците. Отделно са посочени приносите и публикациите по дисертацията.

Дисертационният труд отговаря по структура и обем на изискванията. Обемът на текста е добре балансиран между отделните части на дисертацията.

2. Актуалност на темата

Проведеното от докторантката изследване и представеният от нея дисертационен труд са мотивирани от нуждата за намиране на нови методи за получаване на обективна и актуална информация за земеделските посеви, които да позволяват извършване на наблюдение и оценка на големи площи, както и да обезпечават информационните нужди на т.нар. прецизно земеделие. Тази тематика е изключително широка и особено актуална с оглед на все по-големите възможности за получаване на качествени данни от спътници за наблюдение на Земята. Изследванията на приложението на дистанционните методи в земеделието в световен мащаб, включително и в България, непрекъснато се увеличават, а методите постоянно се усъвършенстват, което прави работата в тази динамично развиваща се област актуална и предизвикателна.

Темата на дисертацията представлява интерес както от научна, така и от приложна гледна точка. Докторантката показва добро познаване на актуалните проблеми в тази област.

3. Характеристика на дисертационния труд

Въведението на дисертационния труд ясно и целенасочено запознава читателя с контекста на изследването. То започва с общи въпроси като значението на земеделието в икономически, екологичен и хуманитарен аспект и завършва с конкретните проблеми, за решаването на които изследването цели да допринесе. Цел на работата е „да се моделират и

картографиранта пространствената и времева динамика на набор от биофизични и биохимични параметри на посеви от зимна пшеница на базата на многоканални сателитни изображения“. Поставената цел е достатъчно значима и постигането ѝ предполага провеждането на задълбочено и обемно изследване. По същество, в работата се предлагат, адаптират и тестват набор от методи, чрез които да се получава разнообразна информация за нуждите на мониторинга на посевите от зимна пшеница, като се започне от идентифициране на самите посеви и се завърши с тяхната динамика в течение на вегетационния сезон. Това става ясно от поставените задачи, които са хронологично и логично подредени и представляват отделни изследователски проблеми взаимосвързани в единно цяло.

В първа глава са разгледани основните понятия, принципи и методи, които стоят в основата на изследването. Най-голямо внимание е отделено на съвременните системи за мониторинг в земеделието, на биофизичните и биохимични параметри, които са предмет на изследването и на методите за получаването на информация от спътникови многоканални изображения, които са приложими в контекста на работата. В тази част е обоснован изборът на биофизичните и биохимични параметри, предмет на изследването, а именно индекс на листната повърхност (LAI), съдържание на хлорофил, дял на погълнатата фотосинтетична активна радиация (fAPAR) и проективно площно покритие (fCover). Изяснява се защо наблюдението на тези параметри е от значение за характеризирането на състоянието на посева.

Глава втора представя двата тестови района, върху които е проведено изследването, използваните наземни и спътникови данни и избраните от авторката методи за обработка и анализ на данните. Подробно са описани агроклиматичните и почвените условия в тестовите райони. Изследването се базира на голям обем данни от наземни измервания проведени в няколко вегетационни сезона. Етапите на изследването, включително алтернативните подходи и сценарии, които са тествани са изчерпателно описани. Приложените методи също са представени достатъчно подробно и от текста личи доброто им познаване.

Трета глава представлява най-обемната част от работата и в нея систематично са представени резултатите от трите основни проблема поставени за решаване, а именно: картографиране на посеви от зимна пшеница, регресионно моделиране на биофизични и биохимични параметри на зимна пшеница и времева интерполация. Резултатите са подробно описани и онагледени с таблици, графики и приложения и са подложени на критична оценка и дискусия.

Дисертацията завършва със заключение, представляващо обобщение на основните резултати и изводи.

4. Оценка на приносите на дисертационния труд

Представени са четири научни и научно-приложни приноса на дисертационния труд, а именно:

- Демонстриран е подход за картографиране на посевите от зимна пшеница чрез двоична класификация на времеви композитни изображения от сателита Sentinel-2.
- Съставени и валидирани са регресионни модели за оценка на биофизичните показатели LAI, fAPAR и fCover при зимна пшеница въз основа на спектрални данни от сателитите Sentinel-2 и RapidEye.
- Предложен, тестван и софтуерно приложен е подход за проследяване на ежедневната динамика на LAI в течение на вегетационния сезон върху определена територия на базата на познатия от литературата модел CSDM.
- Съставени са карти на посевите от зимна пшеница и техни биофизични и биохимични показатели в различни етапи от вегетационния сезон в тестови район „Кнежа“.

Така формулираните приноси представляват коректна и обективна самооценка на значението на получените в дисертационния труд резултати за науката и практиката.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени са три публикации (една самостоятелна и две в съавторство) по темата на дисертацията. Във всички тях Илина Каменова е първи автор. Две от публикациите са в списание реферирано и индексирано в Web of Science и една в сборник от международна конференция (приета за печат). Публикациите са достатъчни за покриване на минималните национални изисквания и изискванията на БАН за придобиването на образователната и научна степен „доктор“ (46,66 точки от изискуеми 30 т. в група показатели Г).

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е с обем 50 стр. Структурата му съответства на тази на дисертационния труд. Текстът му и илюстративният материал към него представят достатъчно изчерпателно всички аспекти на проведеното изследване.

7. Препоръки и забележки

Нямам забележки по отношение на дисертационния труд.

8. Лични впечатления

Впечатленията ми от работата на Илина Каменова датират от нейното зачисляване през 2014 г. Още от самото начало на докторантурата си тя разполагаше със солидни знания и практически умения в областта на дистанционните изследвания придобити по време на обучението си в Университета във Вахенинген, Нидерландия. Това и позволи лесно и бързо да усвоява нови знания и умения по време на работата си в ИКИТ-БАН. За научната и работа са характерни обективна преценка и критично мислене.

Заклучение

Представената работа има практико-приложен и интердисциплинарен характер и изисква от авторката компетентност в различни научни области. Тя демонстрира необходимите знания както в областта на дистанционните изследвания, така и в областта на биологичните науки. В работата са приложени съвременни методи и подходи, като например обработка на спътникови изображения в облачна среда, а отделни задачи са решени с помощта на скриптове написани на програмните езици R и Python. Текстът на дисертацията е написан ясно и разбираемо, и в достатъчно детайли представя извършеното изследване. Представеният дисертационен труд показва по безспорен начин, че Илина Каменова разполага с необходимите знания и опит самостоятелно да проведе задълбочено научно изследване. Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Българска академия на науките.

Всичко това ми дава основание да дам **положителна оценка** на дисертационния труд и да предложа на почитаемото Научно жури да присъди на Илина Каменова образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Дистанционни изследвания на Земята и планетите“

10 октомври 2022 г.
София

.....
(доц. д-р П. Димитров)

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА

